

УВОДНИК / EDITORIAL

Поводом изласка из штампе књиге *ДУХ И ХУМАНИЗАМ: Београдска Philosophia Артура Либерта* (прир. Здравко Кучинар), Досије студио, Београд 2023; 422 стр.

ЗОРАН КИНЋИЋ¹

За српски народ карактеристично је да недовољно води рачуна о својој културној баштини. Континуирано изложен притиску моћних сила, много више од било ког другог народа, српски народ је, готово по правилу, усредсређен на актуелну борбу не само за своју независност него често и за пуки опстанак, те није у стању да се у миру посвети систематском раду на осветљавању онога што би вредело сачувати у колективном сећању. Иако наше институције често заказују, срећом ипак има појединаца који на себе преузимају оно што оне пропуштају да учине. Такав је случај и са осветљавањем веома значајног часописа *Philosophia*, који је у Београду излазио у годинама уочи Другог светског рата, а који је, нажалост, све донедавно био у великој мери заборављен.

Иако се прва целовитија информација о овом часопису појавила 1992. године, захваљујући чланку проф. Данила Басте „Часопис 'Philosophia' и његов оснивач Артур Либерт”, требало је да прођу још три деценије па да он на адекватан начин буде осветљен, те доспе у шири видокруг наше филозофске и културне јавности. Труд на расветљавању делатности филозофског друштва и часописа *Philosophia*, чији је руководилац и главни уредник био Артур Либерт, преузео је на себе проф. Здравко Кучинар. Мада од њега тек очекујемо да књигом о Артуру Либерту, коју приводи крају, у потпуности расветли све недоумице у вези са личношћу и делом овог значајног европског културног прегаоца, у међувремену се појавио репрезентативан избор текстова из часописа *Philosophia*. Будући да је овај часопис у време свог излажења на себе привукао велику пажњу светске филозофске јавности, захваљујући чему ће Београд са маргине светске филозофије на кратко време ступити на светску позорницу и бити један од центара планетраног филозофског живота, за нашу културу, а поготово филозофију, појава књиге у којој се налазе најзначајнији текстови часописа *Philosophia* представља значајан догађај.

Говорећи о овом значајном часопису у свом веома инструктивном уводнику, Кучинар је скренуо пажњу не само да се ради о часопису које је недовољно познат у нашој средини, него и да се његови примерци данас тешко могу наћи чак и у нашим боље опремљеним библиотекама. Као

---

¹ Зоран Кинђић (Панчево, 1961). Редовни професор Факултета политичких наука Универзитета у Београду.

илустрација оног што је рекао, Кучинар истиче необичну чињеницу: „Све његове бројеве нема чак ни Универзитетска библиотека у Београду, нити библиотека Одељења за филозофију Филозофског факултета, на коме је Либерт предавао”. Самим тим, сасвим је очекивано што се јавила „идеја да се направи репринт Часописа као значајне и трајне културне вредности”. Међутим, као што проф. Кучинар с правом примећује, још увек се „нису стекли услови за реализовање те идеје”. Имајући у виду да је већина текстова из овог предатног међународног часописа на страним језицима, проф. Кучинар и његови сарадници закључили су да је боље „да се сачини репрезентативни избор текстова”, који би били преведени на српски језик, те да им се „прикључи мањи одабир преписке из архиве Часописа”, уз „неколико докумената значајних за разумевање природе ове публикације”, као и околности у којима је она настала и деловала у, поготово за филозофију, изузетно тешком времену европске историје.

Захваљујући веома квалитетном и опширном уводнику Здравка Кучинара, најзначајнијег познаваоца не само личности него и дела Артура Либерта, у коме су обједињени резултати најновијих истраживања о раду друштва и часописа *Philosophia*, свако ко је заинтересован за нашу филозофску прошлост у прилици је да се увери колико је значајан био овај часопис, и то у светским размерама. Штампанем репрезентативног избора текстова из овог часописа, поготово уз веома вредан уводник проф. Кучинара, као и његове промоције на Коларчевом народном универзитету 16. априла 2024. године, на којој су говорили Илија Марић, Борис Милосављевић, Зоран Кинђић и Здравко Кучинар, циљ Одбора за филозофију и друштвену теорију САНУ, који се брине о очувању наше филозофске баштине, у великој мери је постигнут.

Тематски прилози који су посвећени часопису *Philosophia*, простор је омогућило уредништво *Зборника Мајнице српске за друштвене науке* које води бригу о нашој културној баштини, у функцији су оснаживања сећања на део наше прошлости на коју можемо бити поносни. На томе им од свег срца захваљујемо.

Читаоци ће имати прилику да се обавесте о часопису *Philosophia* захваљујући Илији Марићу и Борису Милосављевићу и њиховим приказима ове књиге, али и да се увере да и други текстови из часописа *Philosophia*, а не само чланак Едмунда Хусерла „Криза наука као израз радикалне животне кризе европског човека”, који представља први део његове чувене књиге *Криза европских наука и трансценденцијална феноменологија*, и данас могу бити инспиративни за филозофске ствараоце.